

**Катерина ОНОПРИСНКО**

слухачка магістратури спеціальності

«Державна служба»

(науковий керівник: к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та публічного управління Дудкіна О. П.)

## **СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНОГО РАЙОНУ**

Місцевий розвиток характеризується комплексом різноманітних просторових, економічних, соціальних, культурно-духовних, екологічних та інших чинників, які необхідно враховувати в процесі здійснення територіального планування. Саме тому на території розробляється не один, а низка планувальних документів, кожен з яких має свій об'єкт, принципи, призначення, однак разом вони формують цілісну систему планування місцевого розвитку. Обов'язковими для розробки, базовими видами планувальних документів на місцевому рівні є: стратегії місцевого розвитку; просторові програми (генеральні плани населених пунктів); щорічні програми соціально-економічного розвитку та культурного розвитку території.

Слово «стратегія» походить від давньогрецького «stratos» (мистецтво керівництва суспільною, політичною боротьбою). У сучасному розумінні стратегія повинна: містити ясні цілі, досягнення яких є вирішальним для загального результату місцевого розвитку; підтримувати громадську ініціативу; концентрувати головні зусилля в потрібний час у потрібному місці; передбачати таку гнучкість поведінки, щоб використовувати мінімум ресурсів для досягнення максимального результату; визначати скоординоване керівництво; окреслювати коректний порядок дій; забезпечувати гарантовані ресурси.

У спеціальній літературі зустрічаються різноманітні підходи до визначення поняття «стратегічне планування». Вчені трактують його як систематизоване визначення взаємоузгоджених довгострокових цілей та напрямів діяльності підприємства. Основною метою стратегічного планування є швидка і адекватна реакція організації (регіону) на зміну умов ринку, поведінку конкурентів, розвиток науково-технічного прогресу. Тобто, спостерігається цілеорієнтованість стратегічного планування. Розглядаючи стратегічне планування у системі державного управління, науковці характеризують його як систематичний процес, за допомогою якого органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування прогнозують і планують свою діяльність на майбутнє.

Процес стратегічного планування передбачає побудову моделі майбутнього розвитку певної соціально-економічної системи. Розроблення кількох альтернативних моделей дає можливість визначення однієї, найбільш досконалої. Сукупність припущень, які визначають можливості майбутнього розвитку у ході стратегічного планування, прийнято називати сценарієм. На основі альтернативних сценаріїв формуються відповідні стратегії та обирається база.

Стратегія обумовлює стратегічні цілі розвитку об'єкта планування. Поняття цілі у науковій літературі трактується як: конкретний кінцевий стан чи бажаний результат; спосіб, яким може бути забезпечена реалізація обраного стратегічного напрямку; описані у формальному вигляді орієнтири, яких суб'єкт планування бажає досягти у довго- та короткострокових періодах.

Закріплення результатів стратегічного планування здійснюється у стратегіях чи стратегічних планах. Під стратегічним планом розуміють науково обґрунтований документ, що містить деталізований опис процесу стратегічного планування – від постановки стратегічного бачення, формування стратегії та стратегічних цілей – до визначення засобів їх реалізації. Розробка стратегічного плану – це дії по підготовці до прийняття управлінського рішення. Якщо кінцевим документом стратегічного планування виступає стратегія, то її затвердженню повинна передувати розробка пакету прогнозних та програмних документів, які визначають засоби її досягнення.

Стратегічне планування – складний процес, що досліджує відоме та невідоме, свідоме та несвідоме, можливості та дійсність, співвідношення сьогоденного та завтрашнього, передбачає вихід за межі наявного, пізнання та практику, творчість, евристику, інтуїцію, урахування ризику в рішеннях. Тому для опрацювання стратегічних рішень потрібен не тільки формально-аналітичний підхід, а й нестандартне творче мислення суб'єкта стратегічної діяльності, певне підсвідоме відчуття проблем організації. Стратегічні підходи до управління характеризуються різнобічністю, впливають на всі сторони та сфери управлінської діяльності. Їх особливістю є те, що вони значною мірою залежать від людей (лідерів, виконавців), які їх реалізують, а з іншого боку, впливають на управлінців, вимагаючи зміни традиційного мислення та постійного саморозвитку у відповідних напрямках.

Нормативно-правову базу здійснення стратегічного планування місцевого розвитку, згідно чинного законодавства України, можна умовно поділити на три блоки: перший – визначає роль та місце органів

місцевого самоврядування в організації та здійсненні процесу управління розвитком території, зокрема – через розроблення і реалізацію стратегій місцевого розвитку; другий – формує основні засади стратегічного планування на місцевому рівні (від держави до окремої території); третій – визначає особливості участі у процесі формування та реалізації стратегії місцевого розвитку юридичних і фізичних осіб.

Потребує вирішення проблема методичного супроводу стратегічного планування розвитку адміністративних районів, що б одночасно сприяло активізації цих процесів. Залишаються відкритими проблемні питання методичного забезпечення розробки й коригування стратегічних регіональних планів та планів розвитку базових адміністративно-територіальних одиниць. Потребують формування методичні підходи щодо узгодження стратегічних планів підприємств із регіональними стратегіями та стратегічними планами розвитку адміністративних районів.

В цілому, в системі управління розвитком держави в цілому та її окремих регіонів стратегічне планування відіграє цілеорієнтовуючу, структуризуючу, координуючу роль, сприяє концентрації зусиль на вирішенні ключових соціальних та економічних проблем, спрямовує діяльність усіх суб'єктів на досягнення спільних завдань.

**Сергій ОНОПРИЄНКО**

слухач магістратури за спеціальністю  
«Державна служба»

(науковий керівник: д.е.н., проф., професор кафедри менеджменту  
та публічного управління Желюк Т.Л.)

### **СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ В ФОРМУВАННІ КОНКУРЕНТНОЇ НАЦІОНАЛЬНОЮ ЕКОНОМІКОЮ**

В умовах докорінних суспільних змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі Україна потребує нової моделі розвитку, яка відображена в Стратегії сталого розвитку “Україна – 2020”.

Стратегія визначає мету, вектори руху, дорожню карту, першочергові пріоритети та індикатори належних оборонних, соціально-економічних, організаційних, політико-правових умов становлення та розвитку України [1]

Щодо державних стратегічних пріоритетів, то, поряд зі збереженням територіальної цілісності країни, стійкістю політичної

системи держави, основна увага має бути приділена:

- ефективному використанню доходів від освоєння природних ресурсів для довгострокового розвитку конкурентноздатної, збалансованої економіки на основі росту зайнятості й надання однакових соціальних можливостей усьому населенню країни;

- розвитку конкуренції й підприємницької активності у всіх секторах економіки;

- динамічному розвитку основних секторів економіки (інфраструктура, транспорт, зв'язок);

- постійному поліпшенню умов життя (здоров'я, освіта, культура й добробут всіх громадян Казахстану), збереження навколишнього середовища, культурних і духовних цінностей народу;

- виробленню стабільного зовнішньоекономічного курсу, базованого на довгострокових національних й економічних інтересах, орієнтованих на найвищі стандарти людського розвитку, які не зазнали фактора вразливості суб'єктивного характеру, обумовленого економічною політикою розвинених капіталістичних країн.

Відповідно до обраних пріоритетів, у центрі уваги — макроекономічний розвиток, що характеризується ускладненням взаємозв'язків, конкретних кількісних пропорцій, видозміною моделей національної економіки.

Для формування ефективної національної економічної системи враховують стратегічні цілі подальшого соціально-економічного розвитку. Звідси виникає об'єктивна необхідність вивчення якісних характеристик соціально-економічного розвитку, безсумнівною умовою якого є виявлення сприятливих умов, визначення пріоритетних перспективних напрямків і формування надійних діючих механізмів забезпечення й реалізації на макро- та мезорівнях. Якісне перетворення національної соціально-економічної системи пов'язане з реалізацією таких найважливіших стратегічних цілей:

- проведення якісних структурних перетворень в економіці, активне впровадження результатів наукової й винахідницької діяльності в практику, збільшення частки високотехнологічних галузей у виробництві валового внутрішнього продукту;

- забезпечення конкурентноздатності вітчизняної продукції (товарів і послуг) на внутрішньому й зовнішньому ринках;

- формування ринкової моделі соціально-економічного розвитку, що забезпечує створення максимально сприятливого інвестиційного клімату й умов для програмного забезпечення інвестицій.